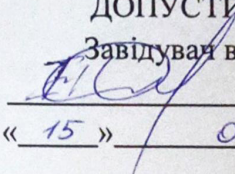

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ІНФОРМАЦІЇ ТА
РЕГІОНАЛЬНИХ СТУДІЙ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач випускової кафедри

 Ніна РЖЕВСЬКА

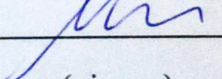
« 15 » 06 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 291 «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ СУСПІЛЬНІ
КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
«МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ»

**Тема: «РОЛЬ МІЖУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В СУЧАСНИХ ПРОЦЕСАХ
МІЖНАРОДОЇ БЕЗПЕКИ»**

Виконавець: здобувач вищої освіти 4 курсу, 409 групи, Кузьміна Катерина
Дмитрівна

Керівник: к.політ.н., доцент кафедри міжнародних відносин, інформації та
регіональних студій Сапсай Артем Петрович

Нормоконтролер:
(підпис)

Олексій МЕНДРІН

КИЇВ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	5
1.1. Сучасні підходи у тлумаченні міжнародних організацій	5
1.2. Теорії функціонування міжнародних організацій	8
РОЗДІЛ 2. МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ КОНЦЕПЦІЯХ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ	12
2.1. Типологія та принципи роботи міжнародних організацій у галузі міжнародної безпеки.....	12
2.2. Міжнародні організації та класичні проблеми війни та миру.....	20
2.3. Міжнародні організації та нетрадиційні загрози безпеці.....	23
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МІЖУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ ТРАДИЦІЙНИХ ТА НЕТРАДИЦІЙНИХ ЗАГРОЗ МІЖНАРОДНІЙ БЕЗПЕЦІ	26
3.1. Аналіз ефективності міжурядових організацій у здатності зупиняти класичні війни.....	26
3.2. Оцінка діяльності міжурядових організацій у протистоянні гібридним загрозам.....	29
3.3. Ефективність міжурядових організацій у здатності нейтралізувати нетрадиційні загрози.....	34
ВИСНОВКИ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	42

ВСТУП

Актуальність. У наш час поширення збройних конфліктів і терористичних актів підштовхнуло сучасну цивілізацію до створення надійної системи безпеки. Це не лише стримування агресорів, а й боротьба з міжнародним тероризмом, вирішення регіональних конфліктів. Тож роль міжурядових організацій є важливою у сьогоднішній час. Вони є основою міжнародного миру і безпеки, забезпечують дотримання загальноновизнаних норм міжнародного права не тільки державами–членами цих організацій, а й іншими суб'єктами міжнародних відносин. Міжнародна безпека є гарантом світового самозбереження і розвитку. Суб'єкти міжнародної безпеки складають міжурядові організації, які відповідають за забезпечення дотримання заходів безпеки. Міжурядові організації несуть відповідальність за вирішення широкого спектру проблем безпеки, які охоплюють контроль над озброєннями, розв'язання конфліктів, запобігання та уникнення, тощо.

Міжнародні організації зазнали якісних змін у сфері міжнародних відносин. Міжнародні організації відіграють виняткову та життєво важливу роль у вирішенні конфліктів. Сфера їх діяльності все більше зосереджується на попередженні конфліктних ситуацій. Механізм вирішення конфліктів організаціями має переважно політичний характер і базується на принципах міжнародного права.

Об'єктом дослідження є сучасні процеси міжнародної безпеки.

Предметом дослідження є міжурядові організації.

Мета: Розробити пропозиції щодо трансформації діяльності міжурядових організацій в сучасних процесах міжнародної безпеки.

Для досягнення мети було визначено такі **завдання**:

1. Дослідити аспекти діяльності міжурядових організацій.
2. Розглянути особливості участі МО в процесах міжнародної безпеки.

3. Вивчити наукові підходи до визначення міжурядових організацій.
4. Проаналізувати особливості діяльності МО.
5. Визначити цілі та призначення міжурядових організацій.
6. Провести оцінку діяльності МО.
7. Розробити пропозиції вдосконалення діяльності МО.

Джерельну базу дослідження складають підручники, навчальні посібники, наукові роботи з теорії міжурядових організацій, а також наукові статті за темою. Теоретичну базу дослідження у розкритті поняття «міжурядові організації» склали роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, а саме : Robert W. Cox, William Dale, Hungdah Chiu, A. I. L. Campbell, Richard Collins.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи: концептуальний аналіз та контент – аналіз використані у зборі та аналізі наукових визначень, підходів до тлумачення поняття «міжурядові організації»; системний та структурно-функціональний аналіз використані для дослідження структури міжурядових організацій; метод дослідження латентних процесів для визначення внутрішніх та зовнішніх латентних процесів.

Апробація результатів роботи полягає в тому, що основні положення, ідеї та результати дослідження представлено та обговорено на науково-практичних конференціях, круглих столах:

1. XXII Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Політ. Сучасні проблеми науки» у галузі Міжнародні відносини (м. Київ, НАУ, 25 травня 2022 року).
2. XXIII Міжнародна науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Політ. Сучасні проблеми науки» у галузі Міжнародні відносини (м. Київ, НАУ, 7 квітня 2023 року).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНО – ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1.1 Сучасні підходи у тлумаченні міжнародних організацій

Міжнародні організації можна визначити різними способами, враховуючи значні відмінності в їхньому статусі, структурах, цілях, функціях, фінансуванні, робочих мовах і правилах членства. Проте всі вони є міжурядовими утвореннями, створеними за допомогою конституційного інструменту (наприклад, договору чи угоди), який надає кожному з них власні повноваження щодо прийняття рішень, які відрізняються від повноважень держав-членів, а також юрисдикцію, постійні структури та засоби досягнення спільної мети та конкретних завдань у міжнародному масштабі

Термін «міжнародна організація (МО)» загалом стосується міжнародних урядових організацій або організацій із універсальним членством суверенних держав. Найвідомішою міжнародною організацією є Організація Об'єднаних Націй, до складу якої входить 191 член. Міжнародні організації засновуються договорами, які забезпечують правовий статус. Міжнародні організації є суб'єктами міжнародного права і здатні укладати угоди між собою та з державами-членами. Міжнародна урядова організація, яку також називають міжурядовою організацією, є організацією, членами якої є лише держави. Організація зазвичай заснована на договорі або багатосторонній угоді та складається з більш ніж двох держав. Держави-члени визначають спосіб управління організацією, голосують всередині організації та забезпечують її фінансування. У 1935 році Пітмен Б. Поттер, професором права в Університеті Британської Колумбії, визначив міжнародну організацію як асоціацію або союз націй, створений або визнаний ними з метою реалізації спільної мети[.]

Міжнародна організація, установа, членами якої є щонайменше три держави, яка здійснює діяльність у кількох державах і члени якої об'єднані офіційною угодою. Міжнародна організація — це процес, за допомогою якого держави встановлюють і

розвивають офіційні, постійні інституційні структури для здійснення певних аспектів їхніх відносин одна з одною. Він є реакцією на крайню децентралізацію традиційної системи міжнародних відносин і спробу державних діячів адаптувати механізми цієї системи до вимог, що висувуються постійно зростаючою складністю взаємозалежності держав. Окремі міжнародні організації можна розглядати як прояви організаційного процесу на міжнародному рівні. Зазвичай розрізняють три основні типи міжнародних організацій, а саме: міжурядові організації, міжнародні неурядові організації та багатонаціональні підприємства.

Концепцію міжнародних відносин, що лежить в основі міжнародної організації, часто називають ідеалістичною в тому сенсі, що вона мінімізує елемент конфлікту та наголошує на можливостях гармонії та співпраці у відносинах між державами. І прихильники, і критики характеризують міжнародні організації як механізми співпраці між державами. Найточніше можна сказати, що міжнародна організація базується на дуалістичній концепції міжнародних відносин, яка визнає як конфліктні, так і співробітницькі відносини основними рисами багатодержавної системи. В принципі, міжнародна організація являє собою спробу мінімізувати конфлікт і максимізувати співпрацю між державами-учасницями, розглядаючи конфлікт як зло, яке потрібно контролювати, а співпрацю як благо, яке потрібно сприяти. У цих термінах міжнародна організація одночасно заперечує неминучість війни та інших проявів ворожнечі між націями та висловлює прихильність до гармонізації міжнародних відносин[14].

Міжнародні організації виконують багато різноманітних функцій, включаючи збір інформації та моніторинг тенденцій (наприклад, Всесвітня метеорологічна організація), надання послуг і допомоги (наприклад, Всесвітня організація охорони здоров'я), а також забезпечення форумів для переговорів (наприклад, Європейський Союз) і вирішення суперечок (наприклад, Світова організація торгівлі). Забезпечуючи політичні інститути, за допомогою яких держави можуть співпрацювати для досягнення спільних цілей, міжнародні організації можуть сприяти розвитку співпраці. МО також служать корисним цілям для окремих держав,

які часто використовують їх як інструменти зовнішньої політики для легітимації своїх дій і стримування поведінки інших держав.

Альянс у міжнародних відносинах - офіційна угода між двома чи більше державами про взаємну підтримку в разі війни. Сучасні альянси передбачають спільні дії з боку двох чи більше незалежних держав і, як правило, мають оборонний характер, зобов'язуючи союзників об'єднати зусилля, якщо один чи декілька з них зазнають нападу з боку іншої держави чи коаліції. Хоча альянси можуть бути неформальними, вони, як правило, формалізуються договором про альянс, найважливішими пунктами якого є ті, що визначають *casus foederis* або обставини, за яких договір зобов'язує союзника допомагати іншому члену. Альянси виникають із спроб держав підтримувати баланс сил одна з одною. У системі, що складається з низки середніх за розміром країн, як, наприклад, у Європі з Середньовіччя, жодна окрема держава не може встановити тривалу гегемонію над усіма іншими, головним чином тому, що інші держави об'єднуються в союзи проти неї. Хоча союзи, як правило, асоціювалися з системою Вестфальських держав і європейським балансом сил, вони формувалися на інших континентах і в інші епохи. У своїй класичній праці «Артха-шаstra» («Наука про матеріальну вигоду») Каутілья, радник індійського царя Чандрагупти (правив близько 321–бл. 297 рр. до н. е.), стверджував, що, прагнучи до союзів, країни повинні шукати підтримки та допомоги з боку далеких держав проти загрози сусідніх (за логікою, що ворог ворога має бути другом)[17].

Тимчасове співробітництво двох або більше окремих сторін із встановленою метою та спільною метою можна розглядати як коаліцію в міжнародних відносинах. У міжнародних відносинах коаліція може бути спеціальним угрупованням націй, об'єднаних для певних цілей. Хоча особи та групи утворюють коаліції з багатьох і різноманітних причин, найпоширенішою метою є боротьба зі спільною загрозою або використання певної можливості, що призводить до часто тимчасового характеру коаліцій. Загальна загроза або наявність можливостей є тим, що породжує коаліцію та дозволяє їй існувати, оскільки всі залучені сторони бачать вигоду від спільної роботи. Такі процеси співпраці дозволяють учасникам коаліції наблизитися до

спільної мети або виконати те саме завдання. Поведінка та динаміка коаліцій у міжнародних відносинах створюються спільністю та відмінностями в групах, що об'єднуються[11].

На цей час у світі нараховується близько 20 міжнародних економічних об'єднань інтеграційного типу в основних регіонах і на континентах земної кулі. Кожне з інтеграційних об'єднань має свою структуру, специфіку та завдання. Найбільш розвиненим інтеграційним об'єднанням серед вищевказаних є ЄС, бо у ЄС на цей час є економічним союзом. Інші ж включають в себе багато країн. У деякі угруповання входять найрозвиненіші та найбільші країни світу за площею та кількістю населення. Вони, в свою чергу, співпрацюють з країнами світу, що розвиваються. Ці інтеграційні об'єднання здебільшого займаються економічними та торгівельними питаннями[20].

1.2 Теорії функціонування міжнародних організацій

Стосовно ролі міжнародних організацій у підтримці миру та безпеки існують різні точки зору. Деякі стверджують, що міжнародні організації є представництвом інтересів держави і не можуть задовольнити те, що від них очікують. Інші стверджують на користь позитивної ролі міжнародних організацій у сприянні співпраці, а також миру та безпеці. З цього приводу існують суперечливі теорії.

Конструктивісти виступають на користь міжнародних організацій. Вони стверджують, що міжнародні організації мають не тільки регулювати поведінку держав, але й змінювати ідентичність та інтереси держав, що, у свою чергу, спрямовує дії держав. Американська дослідниця-конструктивіст у галузі міжнародних відносин Марта Фіннемор вважає держави нормативно-адаптивними утвореннями. Це означає, що через міжнародні організації держави адаптують міжнародні норми відповідної поведінки держав для інформування своєї політики та внутрішніх структур. Таким чином, міжнародні норми спонукають держави до міжнародної співпраці, навіть якщо їхня влада, а також інтереси максимізації корисності не досягаються. Конструктивісти недооцінюють значення відносної вигоди, на відміну від

неореалістів, і пропагують більшу ймовірність співпраці між державами. Крім того, міжнародні організації, обмежуючи особистий інтерес держав і насаджуючи державам нові відповідні норми, контролюють, щоб держави не відходили від міжнародного співробітництва. Цей оптимістичний погляд на роль міжнародних організацій змушує конструктивістів прийняти неолібералів. Перш за все, міжнародні організації відіграють роль, серед іншого, сприяння демократизації держав-членів і заохочення держав-членів дотримуватися стратегій мирного врегулювання конфліктів[27].

Неоліберали або ліберальні інституціоналісти наводять аргументи на користь важливості міжнародних організацій у сприянні співпраці та стабільності. На відміну від неореалістів, неоліберали стверджують, що держави стурбовані максимізацією своїх абсолютних здобутків – оцінкою власного добробуту, незалежною від їхніх суперників. Це життєво важливо для сприяння співпраці між державами та збереження взаємної вигоди. Іншими словами, неоліберали вірять у колективну безпеку і стверджують, що держави можуть присвятити себе збереженню спільних інтересів через міжнародні організації. Американський академік Когеїн, оптимістично оцінюючи актуальність цих організацій, заявляє, що міжнародні організації здатні сприяти співпраці. Тому він високо цінує роль організацій у сприянні співпраці. Крім того, неоліберали стверджують, що організації беруть на себе роль заохочення кооперативних звичок, контролю за дотриманням і санкцій для перебіжчиків. Отже, з цього можна зробити висновок, що організації відіграють ключову роль у сприянні співпраці між державами[26].

Хоча ліберальні інституціоналісти визнають системну анархію, важливість військової сили та перевагу інтересів держав, вони стверджують, що організації є основою для співпраці, яка може допомогти подолати ризики конкуренції у сфері безпеки між державами та сприяти миру та стабільності. Крім того, вони стверджують, що оскільки організації годують держави інформацією у сфері безпеки, вони можуть зменшити невизначеність та інші ризики, які можуть виникнути в результаті анархії. Міжнародні організації є життєво важливими для того, щоб

зробити світ мирним і готовим до співпраці. Таким чином, їхній аргумент полягає в тому, що міжнародні організації відіграють значну роль у підтриманні миру та стабільності. Підтримуючи припущення неолібералів про позитивну роль міжнародних організацій, Натан навів конкретні докази. Беручи до уваги прогрес регіональних організацій у сфері миру та безпеки, головне за допомогою превентивної дипломатії, посередництва, післявоєнної розбудови миру, контролю над озброєннями та роззброєння, Натан стверджує, що буде ірраціонально стверджувати, що міжнародні організації не можуть принести мир. Він обґрунтовує свій аргумент, пояснюючи, зокрема, роль АС у цивільному насильстві в Кенії та посередницькі зусилля IGAD у Судані[21].

Як стверджують неореалісти або структурні реалісти, організації є продуктом державних інтересів, тому вони не можуть функціонувати незалежно, радше державні інтереси визначають рішення, співпрацювати чи конкурувати державам. ООН, Міжнародний валютний фонд (МВФ) і Європейський Союз (ЄС) є міжнародними організаціями, через які держави захищають свої інтереси. Стверджуючи, що вони формуються на основі розрахунку власного інтересу, неореалісти відкидають важливість міжнародних організацій у службі досягнення миру та безпеки. Для неореалістів організації є відображенням інтересів держав, а держави не бажають поступатися своєю владою. Таким чином, кумулятивний ефект від них обмежив незалежну роль міжнародних організацій. Неореалісти песимістично дивляться на можливість міжнародної співпраці, оскільки вважають, що держави дуже піклуються про своє відносне становище. Важливим моментом, який характеризує припущення неореалістів, є їхня зосередженість на відносних здобутках. З цього приводу академік Скотт Бурчілл зазначає, що держави піклуються про своє відносне становище (для свого кращого становища порівняно з іншими) у співпраці з іншими, і якщо співпраця не служить цьому кінцевому інтересу, співпраця буде крихкою. Неореалісти також припускають, що держави співпрацюють і приєднуються до міжнародних організацій, коли їм це зручно. У результаті міжнародні організації виживають до тих пір, поки вони дозволяють державам слідувати власним інтересам і допомагати

державам досягати відносної вигоди. Підводячи підсумок, можна зробити висновок із наведеного вище що, неореалісти недооцінюють важливість міжнародних організацій. Швидше вони вважають, що міжнародні організації є засобом, за допомогою якого держави досягають своїх власних інтересів. Таким чином, вони песимістично оцінюють роль міжнародних організацій у підтримці міжнародної безпеки[12].

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ

2.1 Сучасні міжурядові організації в галузі забезпечення міжнародної безпеки

Організації поділяються на організації колективної безпеки, організації колективної оборони та організації кооперативної безпеки. Колективну безпеку можна розуміти як механізм безпеки, політичний, регіональний або глобальний, за якого кожна держава в системі визнає, що безпека однієї є проблемою для всіх, і тому зобов'язується колективно реагувати на загрози та порушення миру. Колективна безпека є більш амбітною, ніж системи безпеки альянсу чи колективної оборони, тому, що вона прагне охопити сукупність держав у регіоні чи навіть у всьому світі, а також розглядати широкий спектр можливих загроз. Після Першої світової війни першою широкомасштабною спробою забезпечити колективну безпеку в наш час було створення Ліги Націй у 1919 і 1920 роках. Положення Пакту Ліги Націй представляли слабку систему прийняття рішень і колективних дій[5].

Ще однією організацією колективної безпеки є ООН. Статут ООН 1945 року містить сильніші положення щодо прийняття рішень і колективних військових дій, ніж положення Пакту Ліги Націй, але він представляє не повну систему колективної безпеки, а баланс між колективними діями та безперервним функціонуванням системи держав, включаючи збереження особливих ролей великих держав. Держави в системі колективної безпеки ООН вибірково підтримують або протидіють діям ООН у певних конфліктах, виходячи зі своїх власних інтересів. ООН можна певним чином розглядати як платформу для досягнення власних інтересів для членів Ради Безпеки через право вето постійних членів і надмірну допомогу, які змусили ці держави діяти в односторонньому порядку та ігнорувати схвалення або порушувати резолюції Ради безпеки. Іракська криза є яскравішим прикладом. Проте колективна

безпека в ООН не зазнала повного краху. Роль ООН і колективної безпеки в цілому змінюється разом із зростанням громадянських воєн. Після закінчення Другої світової війни в усьому світі відбулося більше сотні військових конфліктів, але лише в 9 з них брали участь дві чи більше держави, які ворогували одна з одною. Інші були громадянськими війнами, в які певним чином втручалися інші держави. Це означає, що колективна безпека, можливо, повинна розвиватися в напрямку надання засобів для забезпечення стабільності та справедливого міжнародного вирішення цих внутрішніх конфліктів. НАТО пропагує демократичні цінності та заохочує консультації та співпрацю з питань оборони та безпеки для зміцнення довіри та, у довгостроковій перспективі, запобігання конфліктам. НАТО є активним і провідним учасником миру та безпеки на міжнародній арені. Він пропагує демократичні цінності та прагне до мирного вирішення суперечок. Однак, якщо дипломатичні зусилля зазнають невдачі, вона має військовий потенціал для проведення операцій з врегулювання криз самостійно або у співпраці з іншими країнами та міжнародними організаціями[7].

Колективна оборона — це домовленість, зазвичай формалізована договором та організацією, між державами-учасницями, які зобов'язуються підтримувати захист держави-члена, якщо на неї нападе інша держава поза організацією. НАТО є найвідомішою організацією колективної оборони.

Колективна оборона бере свій початок у багатопартійних союзах і тягне за собою як переваги, так і ризики. З одного боку, шляхом об'єднання ресурсів можна зменшити витрати будь-якої окремої держави на повне забезпечення її безпеки. Наприклад, менші члени НАТО мають свободу інвестувати більшу частку свого бюджету в невійськові пріоритети, такі як освіта чи охорона здоров'я, оскільки вони можуть розраховувати на те, що інші члени стануть на їхній захист, якщо це необхідно. З іншого боку, колективна оборона також передбачає ризиковані зобов'язання. Держави-члени можуть бути втягнуті у дорогі війни, які не принесуть користі ні прямій жертві, ні агресору.

Термін кооперативна безпека став популярною крилатою фразою після закінчення холодної війни. Його зазвичай використовують для опису більш мирного, але радше ідеалістичного підходу до безпеки через посилення міжнародної гармонії та співпраці. Кооперативна безпека визначається як набір безперервних, довгострокових інтегрованих, комплексних дій широкого спектру американських і міжнародних урядових і неурядових партнерів, які підтримують або зміцнюють стабільність, запобігають або пом'якшують кризи, а також дозволяють інші операції, коли виникають кризи. Військова діяльність, яка здійснюється на підтримку кооперативної безпеки, може включати навчання з надання допомоги у сфері безпеки, заходи щодо співпраці у сфері безпеки, переговори й обміни між вищим керівником і штабом, регіональне співробітництво, двосторонні та багатосторонні навчання та офіційні домовленості щодо використання об'єктів, базування, або транзит сил. Однією з найвідоміших організацій кооперативної безпеки є ОБСЄ[9].

Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) є міждержавною організацією, до складу якої входять 57 держав-учасниць. Відповідно до інформаційного бюлетеня ОБСЄ, він є форумом для політичного діалогу з широкого кола питань безпеки та платформою для спільних дій для покращення життя окремих людей і громад. Підхід ОБСЄ до безпеки охоплює військово-політичний, економічний, екологічний та людський виміри. ОБСЄ допомагає подолати розбіжності та зміцнити довіру між державами, співпрацюючи у запобіганні конфліктам, управлінні кризами та постконфліктній реабілітації. ОБСЄ займається питаннями контролю над озброєннями, тероризму, належного управління, енергетичної безпеки, торгівлі людьми, демократизації, свободи ЗМІ та національних меншин. Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) зараз займається діяльністю, спрямованою на різні аспекти реформування сектору безпеки.

Підхід ОБСЄ до безпеки є комплексним і заснованим на співпраці: комплексним у вирішенні широкого кола питань, пов'язаних з безпекою, включаючи контроль над озброєннями, превентивну дипломатію, заходи зміцнення довіри та безпеки, права людини, демократизацію, моніторинг виборів, економічну та екологічну

безпеку; співробітництво в тому сенсі, що всі держави-учасниці ОБСЄ мають рівний статус.

Одним із визначних явищ двадцятого століття є поява міжнародних організацій як головних акторів у міжнародній системі. Події в Європі наприкінці 1890-х і в першому десятилітті двадцятого століття призвели до початку Першої світової війни. Багато хто вважав, що національні інтереси держав та їхні таємні альянси серед інших прискорили війну[23].

Походження МО можна простежити далеко від Віденського конгресу 1814–1815 років, який був міжнародною дипломатичною конференцією для відновлення європейського політичного порядку після повалення французького імператора Наполеона. Тоді держави стали основними особами, які приймали рішення, які вважали за краще зберегти свій суверенітет станом на 1648 рік за Вестфальським договором, який завершив 30-річну війну в Європі. Першою загальною міжнародною організацією, яка займалася різноманітними питаннями, була Ліга Націй, заснована 10 січня 1920 року з основною місією підтримання миру у всьому світі після Першої світової війни. Організація Об'єднаних Націй наслідувала цю модель після Другої світової війни[35].

На Віденському конгресі 1815 року було започатковано «систему концертів». Насправді між 1818 і 1822 роками було проведено чотири конгреси - в Екс-ла-Шапель (1818), в Троппау і Лайбах (1820, 1821) і у Вероні (1822), але пізніше від ідеї регулярних конгресів відмовилися, а зустрічі відбувалися за потреби нагоди. Проте спроба забезпечити регулярні зустрічі була значним визнанням того, що «темп» міжнародних відносин вимагав певних інституцій для регулярних багатосторонніх переговорів. Крім того, Віденський конгрес (1815) і його наслідки започаткували також деякі інші нововведення, найвидатнішою з яких було, мабуть, створення наднаціональних військових сил під командуванням Веллінгтона. Очевидно, що будь-яке загальне післявоєнне врегулювання вимагало більш загальної участі, ніж цього можна було легко досягти за допомогою традиційних методів дипломатичного спілкування.

Берлінський конгрес 1871 року був скликаний для розгляду відмови Росії від режиму для Чорного моря, який раніше був встановлений на Паризькій конференції 1856 року; конференції зібралися в Берліні в 1884 і 1885 роках, щоб спробувати врегулювати «боротьбу за Африку», яка призвела до комерційного суперництва та політичного антагонізму між європейськими державами. Гаазькі конференції 1899 та 1907 років були спробою забезпечити на багатосторонній основі угоду щодо різних аспектів права, що стосуються ведення війни на суші та на морі, а також щодо обов'язків нейтральних держав. Мирні конференції в Гаазі дали малим державам мотивацію до міжнародної активності[37].

«Концерт Європи» залишався квазіінституціоналізованою системою навіть після розпаду Священного союзу, поки Перша світова війна не зруйнувала баланс сил, на якому він тримався (точніше, підтвердила його загибель); Лондонські конференції 1912-1913 років, наприкінці Балканських воєн, були останніми конференціями або конгресами, скликаними в рамках «системи концертів». Завершення конференції, як правило, супроводжується офіційним договором чи конвенцією, або, якщо така обов'язкова угода не є бажаною чи можливою, меморандумом або протоколом конференції. Недоліки цієї системи ad hoc конференцій полягали, по-перше, в тому, що для кожної нової проблеми, яка виникала, необхідно було скликати нову конференцію, як правило, за ініціативою однієї з зацікавлених держав. Необхідність скликати кожну конференцію заново ускладнювала та затримувала міжнародне співробітництво у вирішенні проблеми. По-друге, конференції проводилися на запрошення держави-спонсора або приймаючої країни; не існувало принципу членства, який надавав би автоматичне право на представництво.

Можна також назвати недоліком системи конференцій те, що, як політичний орган, конференція не ідеально підходить для вирішення правових питань. Було багато випадків, коли питання, що розглядалися на конференції, хоча й мали переважно політичний характер, стосувалися питань права або обов'язків держав згідно з міжнародним правом. Паризька конференція 1856 р. і Берлінська конференція 1871 р., маючи справу з режимом у Чорному морі, стосувалися переважно правових

питань. Однак слід пам'ятати, що поряд із системою конференцій існували традиційні засоби вирішення правових спорів шляхом посередництва, примирення чи арбітражу, хоча в цій сфері, як і в сфері політичного врегулювання, існувала однакова потреба в створенні постійного механізму[28].

Хоча система *ad hoc* конференцій була недостатньою для вирішення політичних проблем, що виникають у зв'язку з міжнародним спілкуванням, вона була ще більш недостатньою для регулювання відносин між групами людей у різних країнах, що впливають із їхніх спільних інтересів. Таким чином, у дев'ятнадцятому столітті спостерігався розвиток асоціацій чи союзів, міжнародних за характером, між групами, окрім урядів. Після цього відбулися подібні події між самими урядами в адміністративній, а не в політичній сфері. Приватні міжнародні профспілки чи асоціації виникли внаслідок усвідомлення неурядовими організаціями, будь то приватні особи чи корпоративні асоціації, того, що їхні інтереси мають міжнародний характер, який вимагає підтримки цих інтересів через постійні міжнародні асоціації з подібними органами в інших країнах. У тих галузях, де співпраця між урядами стала необхідною, розвинулися публічні міжнародні спілки; це був, по суті, нарис міжнародної організації в адміністративній сфері. Перехід від приватних організацій до громадських був поступовим.

Однак головним проривом для міжнародної організації стане 1919 рік і Версальське мирне врегулювання, яке відбулося після Першої світової війни. Одним із головних прихильників переходу від старого порядку до нового був Вудро Вільсон, тодішній президент Сполучених Штатів Америки. 8 січня 1918 року президент США Вудро Вільсон виголосив свою знамениту Промову з чотирнадцяти пунктів, у якій закликав до створення загальної асоціації націй. Новий порядок, запропонований президентом Вільсоном та його групою, мав на меті створити форум для колективного обговорення державами світових проблем, тим самим запобігаючи будь-якій проблемі, яка могла б призвести до війни між державами. Вільсон назвав це новим порядком. Відповідно до конкретних угод з метою надання взаємних гарантій політичної незалежності та територіальної цілісності як великим, так і малим

державам. Прохання Вільсона було рознесено на хвилях громадського опіуму в багатьох штатах і призвело до створення Ліги Націй. І не тільки це: Міжнародна організація праці також була створена на мирній конференції 1919 року[25].

Ліга Націй була першою міжнародною організацією, яка була створена не лише для організації операцій між державами в сферах, які деякі називають «низькою політикою», такими як транспорт і зв'язок, або більш приземлені аспекти економічного співробітництва. Ліга не досягла своєї головної мети: запобігти війні. На руїнах Другої світової війни потяг до організації отримав новий поштовх. Ще в серпні 1941 року американський президент Рузвельт і британський прем'єр-міністр Черчилль визнали Атлантичну хартію, декларацію принципів, яка послужить основою спочатку для декларації союзників під час війни, а пізніше, після того, як Державний департамент подолає початкове небажання президента Рузвельта взяти на себе зобов'язання створити післявоєнну організацію за Статутом Організації Об'єднаних Націй[32].

ООН у своїй діяльності відрізняється від своєї попередниці, особливо у вирішенні питань безпеки серед її членів. З цією метою творці структури ООН створили Раду Безпеки ООН як один із органів світової організації. Рада Безпеки ООН є головним органом організації з врегулювання криз, і вона уповноважена накладати обов'язкові зобов'язання для 193 держав-членів ООН щодо підтримки миру та безпеки. Рада має п'ять постійних членів (Сполучені Штати, Китай, Росія, Франція та Великобританія) і десять обраних членів, які регулярно збираються для оцінки загроз міжнародній безпеці, включаючи громадянські війни, стихійні лиха, розповсюдження зброї та тероризму. Рада уповноважена вирішувати, розслідувати, отримувати доступ і визначати рішення проблем, які загрожують миру або можуть призвести до конфліктів у різних частинах світу. Створення Ради Безпеки ООН відрізнило ООН від Ліги Націй у реагуванні на проблеми, які впливають на глобальний мир і безпеку. Незважаючи на це, важливо зазначити, що Рада Безпеки ООН мала проблеми серед п'яти її постійних членів; виклики, які певною мірою перешкоджали світовій

організації оперативно реагувати або запобігати спалаху конфліктів у деяких частинах світу через суперечливі інтереси постійних членів.

Намагаючись вирішити питання миру та безпеки, ООН передбачила у своєму Статуті створення регіональних домовленостей для реагування та подолання спалаху насильницьких конфліктів та інших проблем, які загрожують миру та безпеці в різних регіонах світу. З цією метою Розділ VIII Статуту ООН забезпечує конституційну основу для участі регіональних організацій у підтримці міжнародного миру та безпеки, за що головну відповідальність несе Рада Безпеки. Стаття 52 передбачає участь регіональних домовленостей або агенцій у мирному врегулюванні спорів. Стаття 53 дозволяє таким домовленостям вживати примусових заходів, але лише з чіткого дозволу Ради Безпеки. Таким чином, стаття 53 створює механізм, який дозволяє Раді використовувати регіональні домовленості для здійснення своїх примусових заходів. Нарешті, стаття 54 передбачає, що регіональні домовленості або установи повинні постійно інформувати Раду про свою діяльність з підтримання міжнародного миру та безпеки[6].

Крім того, під час війни, у 1944 році, майбутнє економічного співробітництва було накреслено в Бреттон-Вудсі, де було досягнуто згоди щодо необхідності співпраці у монетарних і торговельних питаннях, що зрештою призвело до створення Міжнародного валютного фонду. Відродження найбільшого поля битви Другої світової війни, Європи, також супроводжувалося піднесенням низки організацій. Рада Європи була першою спробою, яка народилася внаслідок відкритого бажання Черчілля створити Сполучені Штати Європи, щоб Європа могла стати важливою державою поряд із США та Великою Британією. Для спрямування американської допомоги Маршалла була створена Організація європейського економічного співробітництва (у 1960 р. перетворена на Організацію економічного співробітництва та розвитку), а порівняно невелика кількість європейських держав розпочала унікальний експеримент, коли в 1951 р. вони створили наднаціональне Європейське співтовариство вугілля та сталі, кілька років по тому — Європейське економічне

співтовариство та Європейське співтовариство з питань атомної енергії, усі три з яких тепер увійшли до складу Європейського Союзу.

Вплив холодної війни також відчутний через військову співпрацю в Європі. У Західній Європі було створено Брюссельський пакт (який згодом став Західноєвропейським союзом) та Організацію Північноатлантичного договору. Східна Європа бачила створення Варшавського договору, тоді як схід і захід зустрічалися, починаючи з 1970-х років, у рамках Конференції з безпеки та співробітництва в Європі, яка в 1995 році змінила назву, щоб відобразити її посилену організацію в організацію з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).

В епоху холодної війни держави домінували в міжнародній політиці за вестфальською моделлю. Державний устрій впливав, якщо не визначав, на структуру та роботу міжнародної системи, а також на міжнародні організації, такі як ООН. Проте період після холодної війни відкрив більші перспективи для розширення ролей, функцій і повноважень МО завдяки відповідній діяльності, якою вони займалися по всьому світу[30].

2.2 Міжнародні організації та класичні проблеми війни та миру

Під час збройних конфліктів міжнародні організації, такі як ООН, Рада Європи, ОБСЄ, відіграють низку важливих ролей, таких як покращення зв'язку між протиборчими силами, сприяння гуманітарній співпраці, розбудова цивільно-військового діалогу, забезпечення важливого надання послуг цивільному населенню та заохочення всіх учасників підтримувати та виконувати принципи міжнародного гуманітарного права. Завдяки своїм регіональним або глобальним перспективам міжнародні організації також можуть визначити проблеми та тенденції, які можуть сигналізувати про ескалацію напруженості чи конфлікту до початку бойових дій, слугуючи механізмом раннього попередження або пропонуючи послуги з вирішення конфлікту/тихої дипломатії.

Існують заходи для мінімізації потенційних джерел нестабільності та конфліктів до їх виникнення. Вони охоплюють, з одного боку, зусилля, спрямовані на зменшення впливу конкретних загроз, таких як контроль над розробкою дестабілізуючих систем озброєнь або передачею зброї, які можуть спричинити дисбаланс регіональних сил; обмеження потенційного впливу небезпечних недержавних акторів; та зменшення можливого негативного впливу очікуваних демографічних, економічних та екологічних змін. З іншого боку, вони охоплюють заходи, які сприяють створенню умов, сприятливих для миру та стабільності. Усередині держав це включає заохочення рівноправного економічного розвитку, доброго врядування, верховенства права та поваги до прав людини, а між ними стабільність може бути посилена за допомогою правил застосування сили, військової та економічної співпраці, гарантій безпеки, довіри. будівельні заходи, функціональна інтеграція та ефективні арбітражні механізми, серед іншого[16].

Міжнародні організації допомагають підтримувати та впроваджувати більшість, якщо не всі, з цих заходів зі зменшення ризиків. Статут ООН має першочергове значення в цьому відношенні. Ці норми та правила дедалі частіше застосовуються до внутрішньої поведінки держав щодо своїх громадян. Найважливішим є те, що мандат із захисту цивільних осіб, який часто називають нормою про відповідальність за захист, набув все більшої популярності. Починаючи з кінця 1990-х років, зростає кількість санкціонованих ООН заходів, які чітко вказуються для захисту цивільних осіб, яким загрожує масове насильство. Ухвалення всіма державами-членами ООН положень на Всесвітньому саміті 2005 року зміцнило статус нової норми, яка прямо зобов'язує держави захищати своє населення від геноциду, військових злочинів, етнічних чисток і злочинів проти людяності та, крім того, закликає міжнародне співтовариство — тобто ООН і регіональні організації — вживати колективних заходів, якщо держави цього не зроблять. Протягом того самого періоду Міжнародний кримінальний суд (МКС), заснований у 1998 році для звинувачення та засудження осіб у військових злочинах і злочинах проти гуманності, надала місце для правового забезпечення виконання цих положень.

Окрім цих нормативних досягнень, міжнародні організації сприяють розвитку політичної співпраці та економічного розвитку, що з часом приносить більшу довіру та прозорість міждержавним відносинам. Зокрема, їхні механізми для мирного врегулювання суперечок і стимули, які вони надають для колективних дій над індивідуальними, поглибили рівень функціональної, якщо не політичної інтеграції, щоб зробити міждержавну війну все більш ірраціональною та застарілою. Європейський Союз (ЄС) є, очевидно, найкращим прикладом того, як міжнародна інституція розвинулася, щоб зробити війну в Європі практично немислимою. Прагнення до миру та стабільності, безсумнівно, забезпечило попередні умови для створення ЄС, але все більш щільний набір взаємозалежних відносин, які він породив, посилив основний імператив. Організації американських держав (ОАД) також вдалося створити ефективні правові механізми та просувати норми невторчання, які зробили міждержавні війни рідкісними між державами-членами та запобігли ескалації прикордонних суперечок. Підтримкою цих зусиль є роль, яку міжнародні організації відіграють у стримуванні найбільш дестабілізуючих у світі систем зброї через численні міжнародні угоди, зокрема Договір про нерозповсюдження ядерної зброї, Договір про всеосяжну заборону випробувань, Конвенцію про хімічну зброю та Конвенцію про біологічну зброю. Ці угоди також вимагають від міжнародних організацій управління та моніторингу дотримання[18].

Оскільки жорстокі конфлікти здебільшого обмежуються державними кордонами, міжнародні організації все більше звертають увагу на зменшення факторів ризику, пов'язаних зі слабкими, неспроможними та, зрештою, надзвичайно нестабільними державами. ООН і багато регіональних організацій, а також міжнародні фінансові інституції, такі як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд (МВФ) і банки регіонального розвитку, зараз активно сприяють демократичному врядуванню, верховенству права та сталому економічному розвитку, щоб зменшити ризик громадянського конфлікту, не обов'язково називаючи їх зусиллями із запобігання конфлікту. Нарешті, міжнародні організації багатьма способами сприяють боротьбі з незаконною економічною діяльністю, включаючи торгівлю наркотиками, торгівлю

людьми, підробку та видобуток конфліктних корисних копалин, які також можуть сприяти збройному конфлікту. Ці зусилля мали помітний ефект у конкретних регіонах, які постраждали від конфлікту, якщо ще не в усьому світі.

Якщо попередні превентивні заходи не принесуть бажаного ефекту або насильство спалахне без попередження, багато тих самих основних заходів і методів можна застосувати для управління та пом'якшення кризи. Це включає зусилля, спрямовані на сторони конфлікту, щоб сприяти спільному вирішенню суперечок і змінити їхні структури стимулів для сприяння мирним результатам. Можливі також більш інтервенціоністські заходи для захисту груп, що перебувають під загрозою, або безпеки чутливих територій за допомогою такої тактики, як місії спостерігачів, ембарго на постачання зброї і превентивне розгортання військових чи поліції. Крім того, потенційно однаково важливість за деяких обставин мають превентивні ініціативи, спрямовані на стримання відносно локалізованої кризи, щоб уникнути поширення конфлікту чи залучення інших. Дійсно, стримування реально може бути єдиним варіантом пом'якшення кризи[40].

ООН і регіональні організації неодноразово вживали заходів для пом'якшення конфлікту. Те, що вони загалом сприймаються як неупереджені або нейтральні учасники, безумовно, допомагає їм досягати компромісів, пропонувати свої послуги та виступати сторонніми посередниками та арбітрами. І, враховуючи колективний вплив їхнього членства, міжнародні організації мають переваги у погрозах і застосуванні примусових заходів, таких як економічні санкції, обмеження на подорожі та ембарго на поставки зброї. Вони також мають додаткову перевагу в тому, що вони можуть узаконити такі дії, з чим окремі держави та навіть неформальні коаліції мають труднощі[38].

2.3 Міжнародні організації та нетрадиційні загрози безпеці

Тероризм зараз є однією з головних проблем порядку денного міжнародної безпеки, що переконливо відображено у створенні Радою Безпеки

Контртерористичного комітету. Тероризм становить пряму загрозу безпеці громадян країн, а також міжнародній стабільності та процвітання. Це постійна глобальна загроза, яка не знає кордонів, національності чи релігії, і є викликом, з яким міжнародне співтовариство має боротися разом. Робота МО щодо боротьби з тероризмом зосереджена на покращенні обізнаності про загрозу, розвитку можливостей для підготовки та реагування, а також на посиленні взаємодії з країнами-партнерами та іншими міжнародними акторами.

Після терактів 11 вересня боротьба з міжнародним тероризмом стала найважливішим пунктом порядку денного для міжнародних організацій. Після цих атак була чітко визначена необхідність розробки нових норм і правил для того, щоб міжнародне суспільство могло боротися з тероризмом. Більшість заходів, вжитих проти тероризму, є результатом подій після атак. Майже всі міжнародні конвенції є документами, які з'явилися після нападу. До терактів 11 вересня ратифікація конвенцій відбувалася дуже повільно. До атак на вежі-близнюки було укладено 12 конвенцій проти тероризму, і вони були виконані лише між Великою Британією та Ботсваною. Однак у 2003 році кількість конвенцій зросла до 35. У 2014 році кількість конвенцій, укладених для боротьби з тероризмом, зросла до 176. Аналіз таких конвенцій показує, що період між підписанням і ратифікацією цих документів становив 4 роки. Тим не менш, період участі тягнеться на десятиліття. Тривалість терміну прийняття конвенцій є одним із елементів, що знижує їх ефективність. Міжнародні конвенції мають функцію роз'яснення визначення питання. Більшість конвенцій складено для того, щоб визначити напади як злочин і забезпечити покарання винних у нападах. Проте чинні конвенції не містять механізму виявлення та боротьби з причинами тероризму та забезпечення заходів для запобігання. Крім того, тривалий процес прийняття та ратифікації міжнародних конвенцій уповільнює технічну та юридичну ефективність і стає пізнім кроком для висловлення реакції міжнародного суспільства проти тероризму. Держави стикаються з проблемами здійснення боротьби з тероризмом як на національному, так і на міжнародному

рівнях. Недосвідченість і недостатність частини деяких держав є найважливішою перешкодою на шляху боротьби з тероризмом[34].

У багатьох державах поширена думка про те, що міжнародний тероризм не можна визначити без попереднього визначення тероризму. Одним із важливих факторів, які ускладнюють це визначення, є відсутність чіткого визначення загальних критеріїв тероризму. Починаючи з 1963 року в рамках ініціативи ООН було підписано 13 конвенцій і 3 протоколи щодо боротьби з тероризмом. Проте в жодному з документів не було зазначено визначальних критеріїв тероризму. Причиною цього є те, що жодна з конвенцій не призначена для покарання за терористичні атаки, а спрямована на розслідування причин тероризму. Багато з цих документів були достатніми для визначення типів терористичних атак, щоб підтримувати політику ООН проти тероризму. Викрадення літаків, захоплення заручників, підтримка та фінансування тероризму, терористичні атаки з використанням ядерної зброї – все це приклади таких атак. Другим кроком, зробленим ООН у боротьбі з тероризмом, було визначення масштабів тероризму та спроба визначити його за допомогою критеріїв, які не перевищують визначення в конвенціях ООН. Для боротьби з тероризмом необхідно визначити не лише концепції боротьби, але й загальні заходи безпеки. Розміри цих загроз необхідно конкретизувати при визначенні вихідних критеріїв екстремізму як неминучого під час боротьби. Якщо причини виникнення екстремістських радикальних угруповань стануть зрозумілими, можливостей для боротьби з ними стане ширше[1].

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МІЖУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ ТРАДИЦІЙНИХ ТА НЕТРАДИЦІЙНИХ ЗАГРОЗ МІЖНАРОДНІЙ БЕЗПЕЦІ

3.1 Аналіз ефективності міжурядових організацій у здатності зупиняти класичні війни

Повномасштабне вторгнення РФ в Україну, яке сталося 24 лютого 2022 року, похитнуло безпекову ситуацію в Європі та в усьому світі. Цю війну вже названо найбільшим з часів Другої світової війни збройним конфліктом у Європі. Далі було широке обурення щодо агресії та надання Україні масової політичної, військової та моральної підтримки. Політичні лідери та аналітики наголошували на важливості подій, що відбуваються в Україні. Вони стверджували, що російська агресія є явним порушенням Статуту ООН, який забороняє застосування сили. Вони стверджували, що в результаті вторгнення європейська архітектура безпеки буде розбита на частини. Тепер Європа та демократія зіткнуться з явним ворогом, якому не можна довіряти і який намагатиметься підірвати існуючий ліберальний світовий порядок.

Заходи держав у відповідь на початок війни справді були вражаючими. США, ЄС та інші країни запровадили широкі санкції проти Росії. Україні було надано величезну кількість зброї, а багато держав оголосили, що значно збільшать витрати на оборону. Росію виключили з Ради Європи і відкрито обговорюють її виключення з ООН. Конфлікт в Україні є критичним поворотним моментом у європейській та глобальній безпеці. Це не тільки зламало існуючий глобальний порядок, але й знову розпалило парадигму недовіри часів холодної війни, тим самим зменшивши віру в стійкість мирного глобального порядку, заснованого на співпраці. Війна між Росією та Україною призвела до серйозних ударів по цілісності міжнародного права, зокрема закону про зброю та договорів про роззброєння[3].

Війна Росії проти України спровокувала кризу, незрівнянну за масштабами та впливом на території Європи з часів Другої світової війни. Війна вже завдала величезної шкоди та спустошення, втрати тисячі життів та масове руйнування економіки та інфраструктури країни. Багато західних країн поспішили негайно надати Україні підтримку, надаючи гуманітарну та військову підтримку на землі та за її межами. Однак держави самі по собі не можуть досягти ефективного вирішення цих проблем, якщо не буде спільних зусиль у формі міжнародних організацій. Майбутня невизначеність робить більш очевидним, що діяти разом, формуючи партнерства та зміцнюючи існуючі, буде надзвичайно важливо. Міжнародні інституції відіграють вирішальну роль у запобіганні війнам, укладанні мирних угод, наданні гуманітарної допомоги, економічній допомозі та у процесі відновлення після війни. Світ змушений визнати недоліки сучасних міжнародних інституцій у запобіганні війні, тим більше, коли вона відбувається в європейській країні[22].

Більш структурно, це зламало всю архітектуру безпеки, яка терпляче будувалася на континенті протягом багатьох десятиліть, включаючи міжнародні зобов'язання, узгоджені за останні 30 років. Росія також цілеспрямовано підвищила рівень ризику можливого застосування ядерної зброї, головною метою якої є, насамперед, перешкодити західним союзникам пропонувати військову підтримку Україні та вселити страх у тих, хто приймає рішення. Здатність України стримувати російську агресію формуватиме середовище безпеки на довгі роки. На своєму саміті в Мадриді в червні 2022 року НАТО визнала це та запропонувала оновлений пакет підтримки.

Увесь світ демонструє політичну солідарність, надаючи військову техніку, гуманітарну допомогу та вводячи санкції, намагаючись обмежити можливості Росії фінансувати та вести свою жорстоку загарбницьку війну проти народу України. 141 країна відкрито виявила свою солідарність з Україною 2 березня, коли Генеральна Асамблея ООН переважною більшістю голосів прийняла Резолюцію з вимогою до Росії негайно припинити військові операції в Україні. Міжнародні організації об'єдналися разом з Україною, щоб засудити російську агресію та боротися з нею. США та їхні союзники запровадили жорсткі санкції проти російського

банківського сектору, державних підприємств і заборонили імпорту високотехнологічних товарів, які можуть бути використані для розпалювання війни Росії в Україні. Багато російські банки були відключені від платіжної системи SWIFT[4].

Хоча НАТО та ЄС рішуче відреагували на російське вторгнення, розпочате 2014 року, перспектива приєднання України до цих організацій, які є інституційними опорами Заходу, залишається далекою, а у випадку НАТО – досі невизначеною. Більш того, ця перспектива залишатиметься замороженою, поки триватиме російсько-українська війна. Водночас найбільша система колективної безпеки (ООН) і найбільша організація безпеки Північної півкулі (ОБСЄ) залишаються фактично безпорадними перед діями Росії. В обох випадках це головним чином пов'язано з його присутністю в цих організаціях[10].

Росія ставиться до Організації Об'єднаних Націй як зневажливо, так і інструментально. Ракетний удар по Києву, здійснений Росією під час візиту Генерального секретаря ООН Антоніу Гутерріша (28 квітня 2022 року), був проявом зневаги та своєрідною демонстрацією сили. В інструментальному вимірі Росія послідовно використовує свій статус постійного члена Ради Безпеки ООН для блокування всіх невігідних їй ініціатив та дій ООН. Незважаючи на це, Міжнародний суд ООН ухвалив рішення про негайне припинення військової операції в Україні. Також ООН сприяла підписанню так званої зернової угоди, яка дозволяє експортувати українське зерно з чорноморських портів (липень 2022). Це не змінює того факту, що дії ООН, які здійснюються з 2014 року проти російської агресії проти України, суттєво не впливають на гуманітарну ситуацію чи перспективи припинення конфлікту. Однак критики ООН часто не беруть до уваги, що низька ефективність організації пояснюється її структурою, яка все ще відображає міжнародний баланс сил 1945 року. Форму створеної в той час ООН надали переможці Другої світової війни, забезпечуючи власні інтереси та позиції, надавши собі статус постійних членів Ради Безпеки – з правом вето[13].

Наприкінці 2022 року глобальні організації, такі як ООН, зіткнулися з проблемами, пов'язаними з ефективністю наявних у них інструментів, призначених для гарантування міжнародного спокою. Отже, необхідний аналіз для оцінки ефективності цього колективного утворення в регулюванні військових дій, які веде Російська Федерація в Україні. Відповідно до положень, сформульованих у Статуті ООН, підтримка глобального спокою та стабільності має ґрунтуватися на загальновизнаних принципах і стандартах міжнародної юриспруденції та виконуватись як Генеральною Асамблеєю, так і Радою Безпеки. Здібності останнього в цій галузі безперечно обмежені. Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй несе головну відповідальність за підтримання глобального миру та безпеки. Стверджувати, що Рада Безпеки є єдиною організацією в рамках Організації Об'єднаних Націй, яка має повноваження здійснювати превентивні або примусові дії від імені організації, вважалося б фактичним твердженням. Як визначено в Статуті, Рада Безпеки несе обов'язок нагляду за використанням спільних військових сил державами-членами Організації Об'єднаних Націй. Незважаючи на створення Організації Об'єднаних Націй і Ради Безпеки ООН після Другої світової війни, механізм, створений для забезпечення глобального спокою, досі не діє[39].

3.2 Оцінка діяльності міжурядових організацій у протистоянні гібридним загрозам

Держави часто висловлюють невдоволення ефективністю, дієвістю або результатами діяльності міжурядових організацій. Тим не менш, реформувати міжнародні організації може бути важко. МО, що діють на регіональному та субрегіональному рівнях, альянси безпеки та інші у спеціалізованих сферах, зафіксували значні успіхи у вирішенні фундаментальних проблем, що зачіпають колективні інтереси держав-членів від початку. Історія успіху ЄС є головним каталізатором, який призвів до поширення регіональних МО у всьому світі. Ці організації однаково активно брали участь у вирішенні конфліктів, гуманітарному

втручанні, підтримці миру, розбудові миру та забезпеченні миру. В Африці АС та ЕКОВАС відіграли важливу роль у врегулюванні конфліктів на континенті. Після трансформації Організації африканської єдності (ОАЄ) в Африканський союз (АС) у 2002 році регіональний орган континенту зосередився на врегулюванні військових конфліктів шляхом підтримання миру та примусу до миру. АС розгорнув місії в Бурунді (2003–2004), Судані/Дарфурі (2004–2007), Сомалі (з 2007) і на Коморських островах у 2006. Окрім здійснення миротворчої діяльності та примусу до миру в цих країнах, місії рівною мірою наглядали, спостерігали, контролювали та перевіряли виконання угод про припинення вогню або допомагали досягти припинення вогню між ворогуючими групами[15].

ООН була на передовій у вирішенні сучасних глобальних викликів на додаток до забезпечення глобального управління в сучасній світовій політиці. Незважаючи на деякі недоліки, всесвітня організація мусить існувати відповідно до своєї основної мети — врятувати наступні покоління від лиха війни. ООН співпрацювала з іншими регіональними міжнародними організаціями в досягненні угод про припинення вогню для припинення конфліктів, запровадженні механізмів підтримання миру, примусу до миру та розбудови миру, а також чинила тиск на ворогуючі сторони з метою пошуку дипломатичних рішень для припинення конфліктів. У 1992 і 1995 роках через зростання кількості конфліктів у різних регіонах світу, а також через нездатність ООН відреагувати ефективно проти цих конфліктів одночасно, організація запустила Порядок денний для миру та Доповнення до Порядку денного для миру. Обидві програми закликали до більшого залучення регіональних міжурядових організацій до діяльності ООН[41].

Однак, незважаючи на деякі досягнення, зафіксовані міжнародними організаціями, вони також зіткнулися з кількома перешкодами, вирішення яких могло б суттєво позитивно вплинути на діяльність міжнародних організацій у всьому світі. Однією з таких перешкод є неодноразове порушення Статуту ООН, особливо постійними членами Ради Безпеки ООН. Наприклад, у 2014 році Росія вторглася в Україну. Цей розвиток подій, який Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерріш описує як

порушення територіальної цілісності України та Статуту ООН. Нездатність ООН запобігти вторгненню члена Ради Безпеки в інші країни-члени всієї організації призвела до того, що спостерігачі та країни-члени ООН почали критикувати організацію за її нездатність встановити владу над порушниками.

Інші перешкоди, які продовжують заважати міжнародним організаціям виконувати свій мандат, включають дебати щодо легітимності міжурядових організацій діяти або вживати необхідних заходів, особливо щодо питань втручання та миротворчих місій, а також міру, до якої Рада Безпеки ООН може здійснювати владу над іншими країнами-членами. Існує також проблема структури, повноважень і потенціалу. Необхідно зазначити, що не всі МО працюють на одному рівні, зокрема ті, що розташовані в країнах, що розвиваються. Існує також аргумент, що деякі країни використовують МО для просування своєї зовнішньої політики та національних інтересів на шкоду колективному мандату членів, а також цілям МО, до яких вони належать.

Як і в усіх конфліктах, у яких безпосередньо бере участь один із членів Ради Безпеки, що володіють правом вето, ООН неминуче виявилася нездатною дати потужну відповідь на нову агресію Росії. У перші тижні вторгнення більшість держав-членів були готові засудити вторгнення. Росія перешкоджала значущим діям у Раді Безпеки, і хоча Генеральна Асамблея прийняла серію осудливих резолюцій, вони мали лише скромні реальні наслідки[33].

Заклики до змін зрозумілі, але навряд чи будуть продуктивними. Реформи, яких вимагається, вимагають узгодження п'яти постійних членів Ради Безпеки, що є нереалістичним і не надає достатньої ваги тому, що продемонстрував конфлікт щодо незмінних сильних сторін ООН. ООН та її держави-члени повинні зосередитися як на застосуванні сильних сторін організації до складних криз (включно з аспектами кризи в Україні), так і на вивченні її власних можливостей, щоб розглянути, як їх можна покращити у світлі нових загроз.

Зусилля Організації Об'єднаних Націй щодо запобігання конфліктам шляхом аналізу та раннього попередження, посередництва та розбудови миру однаково

важливі для глобальних зусиль щодо миру та безпеки. На жаль, незважаючи на те, що організація намагалася забезпечити більшу узгодженість і ресурси для цих можливостей за допомогою свого підходу підтримання миру, зусилля Організації Об'єднаних Націй у цих сферах все ще розрізнені, укомплектовані та фінансуються. Як будь-яка велика організація, Організація Об'єднаних Націй повинна постійно аналізувати свою діяльність і вносити структурні та операційні зміни для покращення своїх результатів[3].

Внутрішні та зовнішні латентні процеси міжурядових організацій можуть впливати на їхню ефективність, розвиток і здатність досягти своїх цілей. Внутрішні:

1 Культура організації: Це внутрішнє середовище, яке включає цінності, вірування, норми та підходи, що впливають на робочі стилі, комунікацію та співпрацю між співробітниками міжурядової організації.

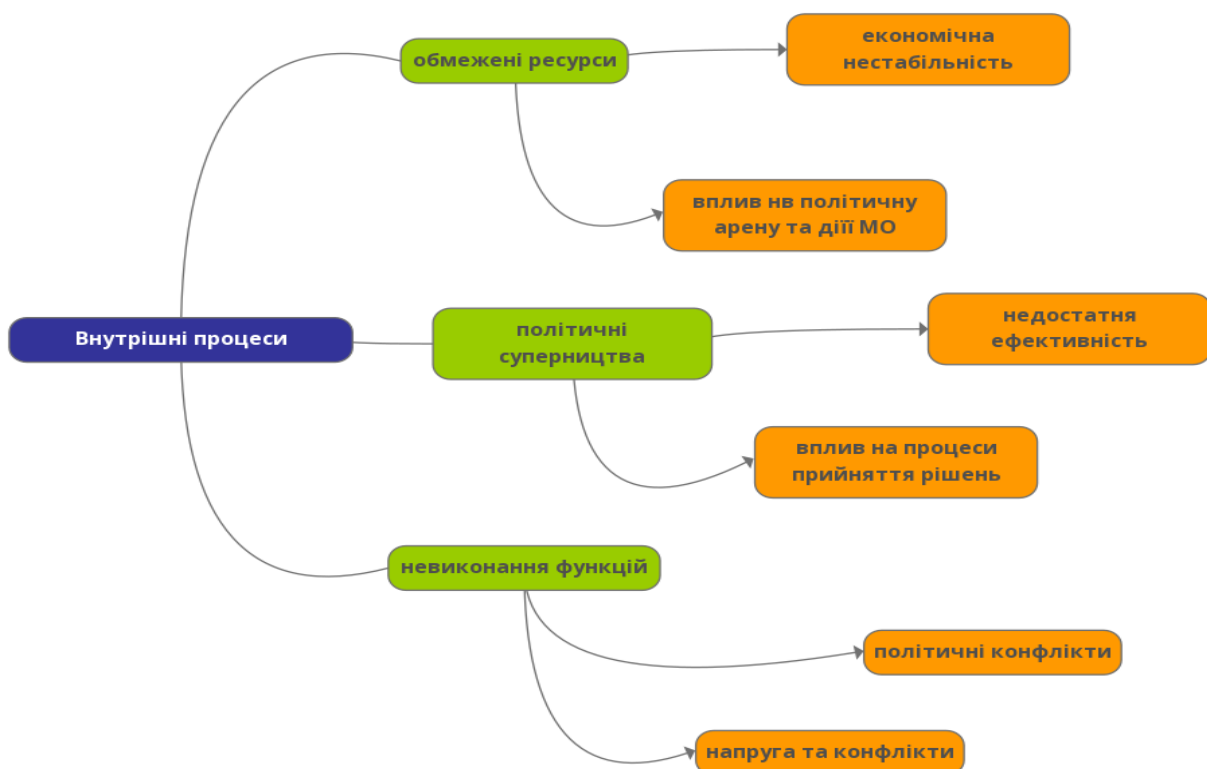

Рис. 3.1. внутрішні латентні процеси

2 Лідерство та управління: Це вплив керівництва на стратегічне планування, прийняття рішень, розподіл ресурсів, комунікацію та мотивацію співробітників. Сильне лідерство може сприяти ефективному функціонуванню організації.

3. Суперництво держав-членів.

Зовнішні:

1 Політичний контекст: Це включає вплив політичного середовища на міждержавну організацію, включаючи політичні зміни, законодавство та регулювання, геополітичні конфлікти тощо.

2 Економічний контекст: Це включає економічні фактори, такі як економічний зріст, фінансова стабільність, інфляція, ринкова конкуренція тощо, які можуть впливати на фінансову стійкість та ресурсне забезпечення організації.

3 Соціокультурний контекст: Це включає суспільні та культурні фактори, такі як цінності, переконання, звичаї, демографічні тенденції

4 Технології та їх вплив на міждержавну організацію. Наприклад, швидкий технологічний прогрес може створювати нові можливості, але також може потребувати адаптації та змін.

5 Юридичний контекст: Це включає правові норми, правила та регуляторні вимоги, які впливають на діяльність міжурядових організацій. Наявність чіткої юридичної рамки та відповідність законодавству є важливими факторами для ефективної роботи організації.

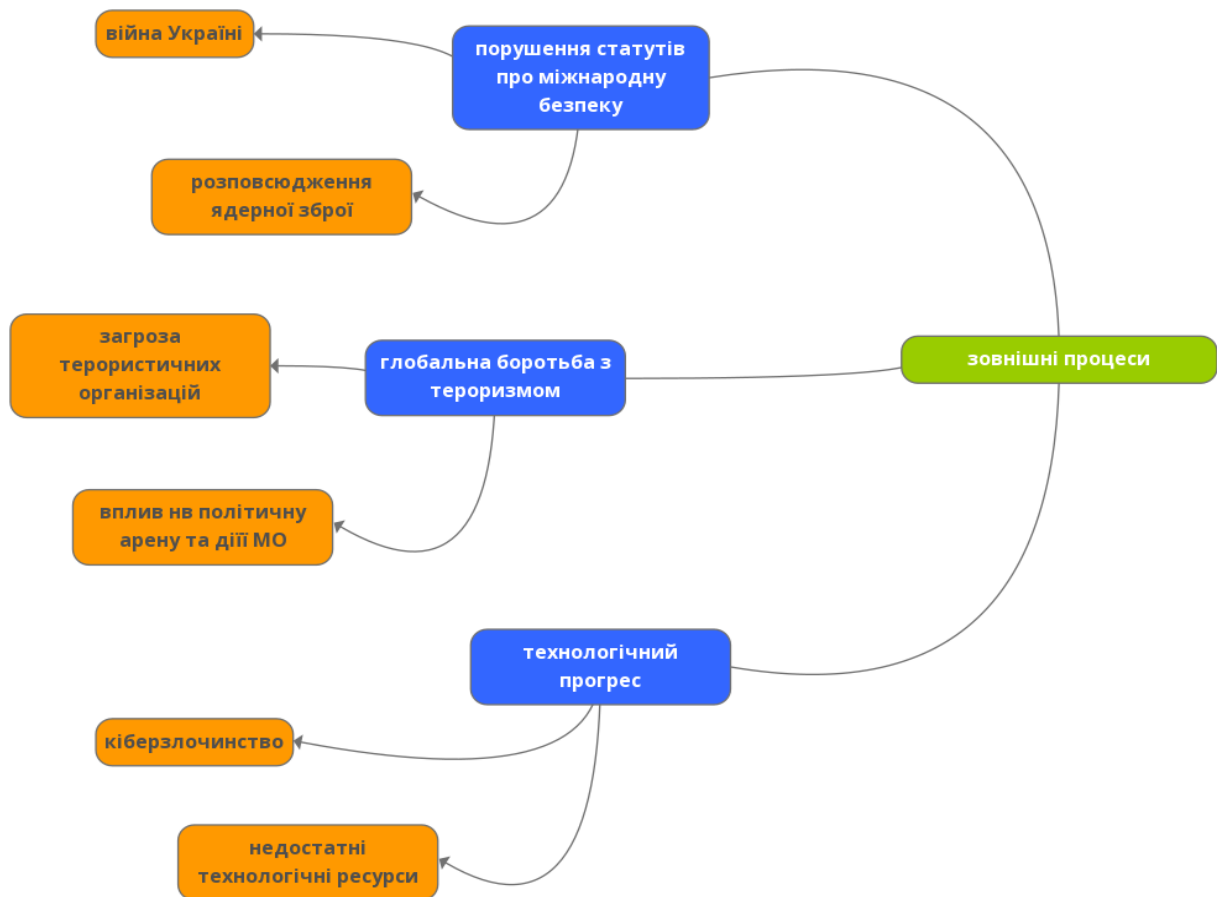

Рис. 3.2. зовнішні латентні процеси

Отже, ці зовнішні латентні процеси впливають на міжурядові організації, створюючи можливості та загрози, які необхідно враховувати при розробці стратегій розвитку та прийнятті політичних рішень. Зовнішні та внутрішні латентні політичні процеси можуть взаємодіяти між собою та впливати на інші процеси. Наприклад, зміна зовнішньополітичної стратегії МО може мати вплив на внутрішні політичні процеси, такі як бюджетна політика та різні аспекти соціальної та економічної політики. Отже, зовнішні та внутрішні латентні політичні процеси МО є взаємопов'язаними та можуть взаємно впливати на організацію та її членів. Розуміння цих процесів та їх взаємодії є важливим для розуміння політичної ситуації.

3.3 Ефективність міжурядових організацій у здатності нейтралізувати нетрадиційні загрози

Поки що ООН може назвати Ємен однією з відносно яскравих плям 2022 року, але поки неясно, чи є останні досягнення стійкими. У квітні посередники ООН змусили головні сторони тривалої громадянської війни в країні – прихильників Ірану хусів і підтримуваний Саудівською Аравією міжнародно визнаний уряд, який повстанці скинули – погодитися на двомісячне перемир'я. Відтоді вони двічі оновлювали його. Незважаючи на повідомлення про сотні дрібних порушень, Ємен пережив наймирніший період з початку бойових дій майже вісім років тому. Але хоча призупинення війни було досягненням, політичне врегулювання залишається невловимим, оскільки сторони не можуть досягти згоди щодо відновлення доріг у та навколо обложеного міста Таїз. Крім того, час може спливати, оскільки жодна сторона, здається, не зацікавлена в збереженні статус-кво ще довго. Взаємні звинувачення щодо порушень режиму припинення вогню та скарги на недотримання ключових заходів зміцнення довіри надходять з обох сторін. ООН також визнає, що перемир'я – угоду про самоконтроль – не можна продовжувати вічно[31].

Рада Безпеки незабаром може зіткнутися з новими суперечливими дебатами щодо гуманітарної допомоги Сирії. У 2014 році Рада уповноважила агентства ООН доставляти допомогу з сусідніх країн у контрольовані опозицією частини Сирії без запиту дозволу уряду в Дамаску. З 2018 року Росія використовувала свої повноваження в Раді, щоб звузити сферу дії цього мандату з чотирьох переходів до одного – у Баб-ель-Хава – між Туреччиною та утримуваним повстанцями анклавом Ідліб на північному заході Сирії. Баб аль-Хава залишається рятівним кругом для приблизно трьох мільйонів сирійців в Ідлібі, багато з яких були переміщені з інших частин країни під час війни та живуть у дуже небезпечних умовах. Щомісяця сотні вантажівок доставляють нужденним їжу та медичні засоби.

Консенсус Ради Безпеки щодо забезпечення надходження цієї транскордонної допомоги вкрай крихкий. У 2021 році США вели інтенсивні переговори з Росією про продовження мандата. Але до того моменту, коли воно дійшло до відновлення у липні 2022 року, американсько-російські відносини сильно погіршилися через агресію Росії в Україні. Ірландія та Норвегія, два обрані члени Ради, яким доручено керувати

переговорами з гуманітарних питань Сирії, подали резолюцію про продовження мандату до липня 2023 року. США, Франція та Велика Британія підтримали проект разом із усіма десятима обраними членами Ради, які зробили спільне клопотання про продовження з гуманітарних міркувань. Однак Росія наклала вето на пропозицію (у той час як Китай обережно утримувався) і погодилася продовжити мандат лише до 10 січня[24].

Якщо Рада не зможе домовитися про це додаткове продовження, жителі північно-західної Сирії будуть покинуті посеред зими, коли вони найбільш вразливі. НУО, що базуються в Туреччині, можуть продовжувати надсилати певну допомогу, якщо термін дії мандата закінчиться, а агентства ООН припинять транскордонні операції.

Можливо, найбільше невтішним є те, що, незважаючи на все, що Рада Безпеки ООН здатна виконувати на регулярній основі, Рада все більше не може погодитися на значущі дії щодо деяких із найсерйозніших загроз міжнародному миру та безпеці. Сирія є найбільш кричущим і очевидним прикладом, але останніми роками ми також спостерігали глухий кут у Південному Судані, Бурунді та інших кризах. Крім того, країни-члени ООН дедалі більше відчувають себе вільними порушувати міжнародні норми та право — чи то використовуючи хімічну зброю, чи не захищаючи цивільних осіб під час конфлікту, чи активно атакуючи гуманітарних організацій чи будь-які інші заходи — і багатостороння система та її багато держав-членів часто здається неспроможними відповісти на ці екзистенційні випробування.

Різні частини системи ООН беруть участь у паралельних зусиллях щодо реагування на війну Росії в Україні, починаючи від збору доказів військових злочинів і закінчуючи моніторингом безпеки Запорізької АЕС у зоні бойових дій. Тим не менш, найширшою формою участі ООН в Україні є гуманітарна сфера. З початку війни в 2014 році українські групи громадянського суспільства та окремі особи доклали значних спеціальних зусиль, щоб допомогти людям по всій країні. Агенції ООН продовжують роботу з надання допомоги, і зараз вони мають близько 1000 співробітників в Україні. Тим часом ООН має також шукати шляхи підтримки українських волонтерських мереж, які працюють на фронті, які вже відіграють

важливу роль у наданні допомоги вразливим людям у зонах бойових дій по обидва боки лінії розмежування. ООН може запропонувати цим волонтерам гранти, зарплату, навчання та засоби захисту, щоб допомогти їм розширити їхні зусилля.

Пандемія COVID-19 посилила впливову роль, яка може змінити міжнародні організації у вирішенні складних глобальних проблем. Кілька помітних прикладів підкреслюють значення внеску, яке вони можуть зробити. Наприклад, Світовий банк виділив понад 157 мільярдів доларів США на допомогу країнам у боротьбі з пандемією, що означає фінансування вакцини, підтримку проектів реформування освіти, зміцнення системи охорони здоров'я, підвищення кваліфікації для покращення працездатності та прискорення темпів цифрового впровадження[19].

Тим часом Всесвітня організація охорони здоров'я надала потужну підтримку розвитку країни, особливо тим, у яких немає центральних епідеміологічних дослідницьких центрів. ВООЗ допомогла зміцнити урядові плани реагування, навчила мільйони медичних працівників, опублікувала тимчасові наукові дослідження для боротьби з дезінформацією, розповіла діагностичні тести та засоби індивідуального захисту, оновила умови невідповідної допомоги, щоб підвищити належне лікування пацієнтів, і прискорила дослідження та інновації для діагностики, вакцин та лікування.

Крім того, COVAX, глобальна ініціатива, спільно очолювана ВООЗ, поставила рятівні вакцини в понад 100 країн, які розвиваються, щоб забезпечити справедливий доступ до знедолених громад. Сучасний світ переповнений складними, терміновими та транснаціональними проблемами, які вимагають від урядів та зацікавлених сторін узгоджених зусиль для їх ефективного та успішного рішення. Міжнародні організації розвивають важливу роль у допомозі країнам у досягненні багатьох економічних цілей, включаючи підвищення процвітання, сприяння соціальному розвитку, підвищення рівня добробуту, збереження прав людини, надання гуманітарної допомоги, захист навколишнього середовища та збереження світу.

Вирішальні події 20-го століття, такі як дві світові війни, підкреслили важливість створення міжнародних інституцій, які можуть забезпечити платформу для діалогу між націями. Наприклад, Світовий банк ООН, Міжнародний валютний фонд, Світова організація торгівлі та інші післявоєнні установи зробили величезний внесок у посилення економічної та фінансової стабільності, запобігання або вирішення конфліктів і досягнення безпрецедентного рівня процвітання для глобальної спільноти[29].

Наразі багато сфер політики привертають увагу до нашого світу через їхню важливість і взаємозв'язок між багатьма залученими зацікавленими сторонами. Прикладами такої сфери є глобальні продовольчі системи, зміна клімату, глобальні загрози здоров'ю, глобальна торгівля, світ і безпека, міграція, інвестиції, фінансова та економічна стабільність, регуляторні реформи та гуманітарна допомога. Останніми роками багато міжнародних організацій відстоюють низку важливих питань. Наприклад, ООН відіграла важливу роль в укладенні історичної Паризької угоди, міжнародної кліматичної угоди, яка стала юридично обов'язковою у 2016 році. Вона отримала підтримку 192 сторінок у зусиллях щодо істотного скорочення глобальних викидів парникових газів та обмеження глобального підвищення температури менше ніж на 2 градуси Цельсія вище доіндустріального рівня.

Унікальні характеристики міжнародних організацій пропонують націям можливість об'єднати численні зацікавлені сторони, визнати глобальні проблеми, які викликають непокоєння, використовувати знання та досвід, обмінюватися політичними та нормативними інструментами, досягати консенсусу в прийнятих рішеннях і впливати на місцях.

ЮНІСЕФ, Дитячий фонд ООН, був можливо створений після Другої світової війни для захисту та розширення знедолених дітей і підлітків. За 75 років, що минули з моменту заснування, він підтримує проекти, пов'язані зі здоров'ям та харчуванням дітей, забезпеченням вакцинами, освітою та підвищенням кваліфікації, санітарною водою, а також лікуванням матерів і новонароджених. Можливо, одна з найбільших сильних сторінок міжнародних організацій є підготовка

та розповсюдження набору змістовних, корисних і заснованих на фактах публікацій, які можуть допомогти країнам у формулюванні ефективної політики та правил. Спеціальні аналітичні звіти дають можливість зазирнути в передові інновації та рішення з Інтернету, тим самим розширюючи можливості країн у своїх конкурентних країнах, щоб залишитися проспроможними та стійкими. Обмін історією успіху, найкращими практиками та досвідом також погодьтеся пролити світло на важливі уроки, отримані під час розробки та впровадження політики та нормативних актів. Галузеві або тематичні прогнози випускають про прогнозовані тенденції та наслідки, такі як демографічні зміни та економічні тенденції, які є критичними факторами, які слід враховувати при розробці політики[36].

ВИСНОВКИ

Головною метою кваліфікаційної роботи було дослідження ролі міжурядових організацій в сучасних процесах міжнародної безпеки. Проведене дослідження дозволило проаналізувати ефективність МО, визначити їх перспективи. У роботі розкрито поняття міжурядових організацій та їх функції, визначено сучасні підходи у тлумаченні міжнародних організацій. Також досліджено практичні проблеми міжурядових організацій в нейтралізації традиційних та нетрадиційних загроз міжнародній безпеці, а саме ефективність МО у здатності зупиняти класичні війни, діяльність МО у протистоянні гібридним загрозам та ефективність МО у здатності нейтралізувати традиційні загрози. Отриманий результат дослідження розкривається у наведених нижче висновках.

Усі зацікавлені сторони можуть досягти створення міцного миру в міжнародній системі лише спільними зусиллями. Тому кожен актор на міжнародній арені відіграє свою роль у досягненні цієї мети. Протягом останніх двох десятиліть міжурядові організації не ухилялися від цієї мети. Багато регіональних і субрегіональних МО активно реагували на проблеми, які загрожують миру та безпеці, а також належному врядуванню в окремих регіонах. Глобальне управління прагне до співпраці між державою та ключовими учасниками міжнародної системи у вирішенні глобальних проблем різного роду. МО на глобальному, регіональному та субрегіональному рівнях безсумнівно продемонстрували, що за межами держави міжнародні організації можуть вирішувати питання, що впливають на мир у всьому світі, безпеку та інші пов'язані з цим питання. З часів після холодної війни міжнародні організації були головним чинником у вирішенні конфліктів у всьому світі, сприяючи таким чином глобальному управлінню та світовому миру.

Міжнародна організація, установа, членами якої є щонайменше три держави, яка здійснює діяльність у кількох державах і члени якої об'єднані офіційною угодою. Міжнародна організація — це процес, за допомогою якого держави встановлюють і розвивають офіційні, постійні інституційні структури для здійснення певних аспектів їхніх відносин одна з одною. Він є реакцією на крайню децентралізацію традиційної

системи міжнародних відносин і спробу державних діячів адаптувати механізми цієї системи до вимог, що висуваються постійно зростаючою складністю взаємозалежності держав. Окремі міжнародні організації можна розглядати як прояви організаційного процесу на міжнародному рівні. Зазвичай розрізняють три основні типи міжнародних організацій, а саме: міжурядові організації, міжнародні неурядові організації та багатонаціональні підприємства.

Стосовно ролі міжнародних організацій у підтримці миру та безпеки існують різні точки зору. Деякі стверджують, що міжнародні організації є представництвом інтересів держави і не можуть задовольнити те, що від них очікують. Інші стверджують на користь позитивної ролі міжнародних організацій у сприянні співпраці, а також миру та безпеці. З цього приводу існують суперечливі теорії. Конструктивісти виступають на користь міжнародних організацій. Вони стверджують, що міжнародні організації мають не тільки регулювати поведінку держав, але й змінювати ідентичність та інтереси держав, що, у свою чергу, спрямовує дії держав. Неоліберали або ліберальні інституціоналісти наводять аргументи на користь важливості міжнародних організацій у сприянні співпраці та стабільності. Як стверджують неореалісти або структурні реалісти, організації є продуктом державних інтересів, тому вони не можуть функціонувати незалежно, радше державні інтереси визначають рішення, співпрацювати чи конкурувати державам.

Організації поділяються на організації колективної безпеки, організації колективної оборони та організації кооперативної безпеки. Колективну безпеку можна розуміти як механізм безпеки, політичний, регіональний або глобальний, за якого кожна держава в системі визнає, що безпека однієї є проблемою для всіх, і тому зобов'язується колективно реагувати на загрози та порушення миру. Колективна оборона — це домовленість, зазвичай формалізована договором та організацією, між державами-учасницями, які зобов'язуються підтримувати захист держави-члена, якщо на неї нападе інша держава поза організацією. Кооперативна безпека визначається як набір безперервних, довгострокових інтегрованих, комплексних дій широкого спектру американських і

міжнародних урядових і неурядових партнерів, які підтримують або зміцнюють стабільність, запобігають або пом'якшують кризи, а також дозволяють інші операції, коли виникають кризи. Військова діяльність, яка здійснюється на підтримку кооперативної безпеки, може включати навчання з надання допомоги у сфері безпеки, заходи щодо співпраці у сфері безпеки, переговори й обміни між вищим керівником і штабом, регіональне співробітництво, двосторонні та багатосторонні навчання та офіційні домовленості щодо використання об'єктів, базування, або транзит сил.

Незважаючи на деякі досягнення, зафіксовані міжнародними організаціями, вони також зіткнулися з кількома перешкодами, вирішення яких могло б суттєво позитивно вплинути на діяльність міжнародних організацій у всьому світі. Однією з таких перешкод є неодноразове порушення Статуту ООН, особливо постійними членами Ради Безпеки ООН. Наприклад, у 2014 році Росія вторглася в Україну. Цей розвиток подій, який Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерріш описує як порушення територіальної цілісності України та Статуту ООН. Нездатність ООН запобігти вторгненню члена Ради Безпеки в інші країни-члени всесвітньої організації призвела до того, що спостерігачі та країни-члени ООН почали критикувати організацію за її нездатність встановити владу над порушниками.

Інші перешкоди, які продовжують заважати міжнародним організаціям виконувати свій мандат, включають дебати щодо легітимності міжурядових організацій діяти або вживати необхідних заходів, особливо щодо питань втручання та миротворчих місій, а також міру, до якої Рада Безпеки ООН може здійснювати владу над іншими країнами-членами. Існує також проблема структури, повноважень і потенціалу. Необхідно зазначити, що не всі МО працюють на одному рівні, зокрема ті, що розташовані в країнах, що розвиваються. Існує також аргумент, що деякі країни використовують МО для просування своєї зовнішньої політики та національних інтересів на шкоду колективному мандату членів, а також цілям МО, до яких вони належать.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бруз В.С. Роль ООН у врегулюванні міжнародних конфліктів і в боротьбі проти тероризму. К. : ВПК «Експрес-Поліграф», 2010. 128 с.
2. Виклики й інтеграційні перспективи України в контексті російської агресії в Криму та Донбасі: аналіз оцінок зарубіжних аналітиків і експертів : аналітична доповідь / М. Кармазіна, Т. Бевз, Н. Ротар, В. Нападиста. – Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2017. – 184 с. – Режим доступу : <https://u.to/RV4-NA> (дата звернення: 15.03.2023).
3. Воєнні аспекти протидії «гібридній» агресії: досвід України : монографія / за заг. ред. : А. М. Сиротенка. – Київ : Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, 2020. – 176 с. – Режим доступу : https://nuou.org.ua/assets/monography/mono_gibr_viin.pdf (дата звернення: 15.03.2023)
4. Гріненко О.О. Проблема трансформації ролі та місця ООН у регулюванні безпекових проблем сучасності / О.О. Гріненко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2011. – Вип. 96. – Ч. II. – С. 25 – 32.
5. Дорош Л.О. Багатоманітність міжнародних акторів: проблеми класифікації. Наукові праці: науковометодичний журнал. 2012. Вип. 170, Т. 182. Політологія. С. 14–18.
6. Дорош, Л., РБ ООН у сучасних умовах: до проблеми пошуку варіантів реформування. *Humanitarian vision*, 1(2), 2015. с.19-26.
7. Дмитрієв А. Роль міжнародних організацій у світовому процесі глобалізації / А. Дмитрієв // Публічне право. – 2013. – № 1. – С. 418 – 420.
8. Дюрозель Жан-Батіст Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Пер. з фр. Є. Марічева, П. Погорєлової, В. Чайковського. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005. – 903 с.
9. Зленко, А.М., Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін. Харків: Фоліо. 2003.

10. Інтерпретація російсько-українського конфлікту в західних наукових і експертно-аналітичних працях / за ред. : Володимира Кулика. – Київ : ІПЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. – 328 с. – Режим доступу : <https://bit.ly/3Pwy1pp> (дата звернення: 25.07.2022).
11. Козак Ю.Г. Міжнародні організації / Ю.Г. Козак, В.В. Ковалевський, З. Кутайня. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 440 с.
12. Кузьміна К.Д. Функції міжурядових організацій в сучасних політичних процесах//Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Київ, Національний авіаційний університет, 2023 р. К.: НАУ, 2023. С. 88-90
13. Кузьміна К.Д. ООН у сучасних міжнародних політичних процесах//Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Київ, Національний авіаційний університет, 2022 р. К.: НАУ, 2022. С. 55-56
14. Кучик О. Еволюція поняття міжнародної організації: теоретико-методологічний аспект // Вісник Львівського ун-ту. Серія міжнародні відносини. – 2012. – Вип. 30. – С. 24 – 32.
15. Магда, Є. Гібридна війна: вижити і перемогти / Євген Магда. – Харків : Віват, 2015. – 302 с.
16. Макаренко Є.А. Міжнародне співробітництво у сфері інформаційної безпеки: регіональний контекст // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Випуск 102 (Частина I). – 2011.
17. Месхія О. Генеза розвитку міжнародних організацій як інституціоналізованого механізму міжнародного співробітництва. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України, № 6, с. 62 - 69. (2014) URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2014_6_15
18. Погорська І.І. Стратегічне партнерство у сучасних міжнародних відносинах/ І.І. Погорська // Стратегічне партнерство в міжнародних відносинах. Монографія. – К.: Вадекс, 2018. – С .25-45.

- 19.Требін М.П. ООН на шляху реформ. Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2018. Том 4. № 39. С. 76–100.
- 20.Циганкова, Т. М. Міжнародні організації: навчальний посібник. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України / Т. М. Циганкова, Т. Ф. Гордєєва. – 2-ге вид., перероб., допов. – Київ : КНЕУ, 2001. – 304 с.
- 21.Шпаковські Л. В. Історія становлення і розвитку інституту визнання держав: ретроспективний аналіз. Зовнішня політика і дипломатія: досвід, моделі, традиції. 2012. № 19. С. 240-248.
- 22.Яновська, О. В. Інституалізація волонтерського руху в Україні: безпековий вимір / О. В. Яновська // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. – 2017. – № 1/2 (33/34). – С. 80–84. – Режим доступу : https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/25109/1/VPSP2017-1-2_80-83.pdf (дата звернення: 25.04.2023).
- 23.Abbott, Kenneth W., and Duncan Snidal. “Why states act through formal international organizations.” *Journal of conflict resolution* 42, no. 1 (1998): 3–32. URL : <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0022002798042001001>
- 24.Alesani, Daniele, Mariannunziata Liguori, and Ileana Steccolini. “Strengthening United Nations accountability: between managerial reform and search for legitimacy.” *Management Reforms in International Organizations, Baden-Baden: Nomos* (2007): 97–115. URL : <https://www.nomos-elibrary.de/10.5771/9783845202273/management-reforms-in-international-organizations?page=1>
- 25.Arend, Anthony C., Anthony Clark, and Clark Anthony Arend. *Legal rules and international society*. Oxford University Press on Demand, 1999.
- 26.Baldwin, David A. ed, *Neorealism and Neoliberalism: The Contemporary Debate* , New York: ColumbiaUniversity Press, 1993.

27. Barnett, Michael, and Liv Coleman. "Designing police: Interpol and the study of change in international organizations." *International Studies Quarterly* 49, no. 4 (2005): 593–619. URL : <https://academic.oup.com/isq/article/49/4/593/1809742>
28. Barnett, Michael, and Martha Finnemore. "The politics, power, and pathologies of international organizations." *International organization* 53, no. 4 (1999): 699–732. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/international-organization/article/politics-power-and-pathologies-of-international-organizations/8D7D4BACDF573D26E3A40682A6195F89>
29. Biermann, Frank, Bernd Siebenhüner, and Anna Schreyögg, eds. *International organizations in global environmental governance*. Vol. 17. Routledge, 2009. URL : http://tailieudiantu.lrc.tnu.edu.vn/Upload/Collection/brief/brief_7472_13461_9780415_469258.pdf
30. Cronin B. The Two Faces of the United Nations: The Tension Between Intergovernmentalism and Transnationalism // *Global Governance*. – 2002. – No. 8. – P. 53 – 71.
31. Eilstrup-Sangiovanni M (2018/2020) Death of international organizations. *Review of International Organizations* 15: 339–370 (First Published Online, December 15, 2018)
32. Hultman, Lisa, Jacob D. Kathman, and Megan Shannon. "United Nations peacekeeping dynamics and the duration of post-civil conflict peace." *Conflict Management and Peace Science* 33, no. 3 (2016): 231–249. URL : <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0738894215570425>
33. Jonathan E. Beagles, Institutional logics and the multiorganizational governance arrangements of humanitarian INGOs, *Nonprofit Management and Leadership*, (131-155), (2022). URL : <https://doi.org/10.1002/nml.21507>
34. Jianlin Wu, Wenjun Cai, Yi Song, Determinants of social enterprise performance: The role of passion, competence, and organizational legitimacy, *Nonprofit Management and Leadership*, (807-834), (2023). URL : <https://doi.org/10.1002/nml.21553>
35. Meierhenrich. "International Organizations", London: University of London, 2012.

36. Nathan, Laurie. "The Peacemaking Effectiveness of Regional Organizations", Working Paper no. 81, London: Development Studies Institute, 2010
37. Peterson M. J. The General Assembly in World Politics. Boston and London: George Allen & Unwin, – P. 109 – 120.
38. Ryan Federo, Angel Saz-Carranza, Xavier Fernandez-í-Marin, Carlos Losada, CEO selection in intergovernmental organizations: the clash between control and efficiency in governance, Journal of Management and Governance, (155-180), (2021). URL : https://link.springer.com/article/10.1007/s10997-021-09605-6?utm_source=getftr&utm_medium=getftr&utm_campaign=getftr_pilot
39. Rosenau, J. Governance, Order, and Change in World Politics. In James N. Rosenau. and Ernst-Otto Czempiel (Eds). Governance without Government: Order and Change in World Politics (pp. 2-311). Cambridge University Press. (1992).
40. Rosenau J. Along the Domestic-Foreign Frontier: Exploring Governance in a Turbulent World. Cambridge, 1997. – P. 236 – 240.
41. United Nations Comprehensive Response to COVID-19: Saving Lives, Protecting Societies, Recovering Better. URL: https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/un_comprehensive_response_to_covid-19_june_2020.pdf (дата звернення: 04.03.2023).